

DALYKO APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Socialinės politikos ekonomika	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: asist. Kristina Zitikytė	EVAF Kiekybinių metodų ir modeliavimo katedra, Saulėtekio al. 9, (2-ieji rūmai), Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	–	Privalomasis socialinės politikos kaip pagrindinės krypties studentams; pasirenkamasis – kitų kryptių studentams

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	4 semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
	132	48	84

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
<p>Dalyko paskirtis – ugdyti ekonominių žinių taikymo analizuojant socialinės politikos reiškinius ir sprendimus kompetencijas. Šis tikslas sukonkretinamas žemiau pateiktomis kompetencijomis.</p> <p>Gebėjimas rasti, analizuoti ir sisteminti informaciją iš įvairių teorinių ir empirinių šaltinių.</p> <p>Gebėjimas kūrybiškai spręsti problemas.</p> <p>Gebėjimas raštu ir žodžiu komunikuoti profesinėje aplinkoje, bendruomenėse ir viešojoje erdvėje.</p> <p>Gebėjimas analizuoti socialines problemas jų istoriniame kontekste, atsižvelgti į visuomenių daugiakultūriškumą ir socialinių sistemų įvairovę identifikuojant ekonominių, politinių, sociokultūrinių pokyčių įtaką socialinių sluoksnių ir grupių gyvenimui.</p> <p>Gebėjimas pažinti ir kritiškai vertinti Lietuvos ir užsienio šalių socialinės gerovės sistemas, analizuojant ir vertinant socialinius procesus, pasitelkiant socialinių mokslų teorijas bei tyrimus ir geros praktikos patirtį.</p> <p>Gebėjimas daryti poveikį socialinei politikai, teikiant pasiūlymus jos plėtrai ir tobulinimui, inicijuojant ir įgyvendinant inovatyvias socialinės politikos programas bei projektus.</p>		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Geba reflektuoti ekonomikos teoriją bei ją taikyti socialinės tikrovės reiškinių paaiškinimui.	Probleminis dėstymas, tiriamieji metodai (informacijos paieška), grupės diskusija, realaus probleminio atvejo analizė,	Testas, reflektavimas žodžiu, dalyvavimas diskusijose, referato rengimas, pranešimo rengimas
Geba kritiškai analizuoti socialinės gerovės finansavimo, paskirstymo ir perskirstymo sistemą, argumentuotai siūlyti pokyčius.	Probleminis dėstymas, tiriamieji metodai (informacijos paieška), grupės diskusija, realaus probleminio atvejo analizė,	Testas, reflektavimas žodžiu, dalyvavimas diskusijose, referato rengimas, pranešimo rengimas
Geba analizuoti ir apibūdinti ekonominį, politinį kontekstą, kuriame yra kuriami ir įgyvendinami socialinės politikos sprendimai	Probleminis dėstymas, tiriamieji metodai (informacijos paieška), grupės	Testas, reflektavimas žodžiu, dalyvavimas diskusijose, referato rengimas, pranešimo rengimas

	diskusija, realaus probleminio atvejo analizė,	
Geba kritiškai įvertinti siūlomas ar įgyvendinamas politikas socialinio teisingumo, lygybės požiūriu, suformuluoti išvadas ir pasiūlyti problemų sprendimus.	Probleminis dėstymas, tiriamieji metodai (informacijos paieška), grupės diskusija, realaus probleminio atvejo analizė,	Testas, reflektavimas žodžiu, dalyvavimas diskusijose, referato rengimas, pranešimo rengimas
Geba apibūdinti socialinės politikos formavimo, įgyvendinimo ir vertinimo mechanizmus nacionaliniame ir tarptautiniame lygmenyje.	Probleminis dėstymas, tiriamieji metodai (informacijos paieška), grupės diskusija, realaus probleminio atvejo analizė,	Testas, reflektavimas žodžiu, dalyvavimas diskusijose, referato rengimas, pranešimo rengimas
Geba apibūdinti Lietuvos sveikatos, švietimo ir socialinės apsaugos sistemų funkcionavimo ekonominius principus ir juos taikyti aiškinant šių sistemų funkcionavimą	Probleminis dėstymas, tiriamieji metodai (informacijos paieška), grupės diskusija, realaus probleminio atvejo analizė, Situacijų modeliavimas, atvejo analizė pagal pateiktus kriterijus	Testas, reflektavimas žodžiu, dalyvavimas diskusijose, referato rengimas, pranešimo rengimas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Įvadas į SP ekonomiką. Ekonomikos teorijos pagrindų pakartojimas SP kontekste. Rinkos mechanizmas. Gamybos veiksnių (darbo) rinka. Viešasis sektorius mišrioje ekonomikoje.	1		1				2	4	Mokslinės literatūros skaitymas. Skominas V. Mikroekonomika, p. 13-34.
2. Rinkos nesėkmės kaip socialinės politikos ekonominiai veiksniai. Pirmoji pamatinė gerovės ekonomikos (welfare economics) teorema. Rinkos ydos. Perskirstymas ir antroji pamatinė gerovės ekonomikos teorema.	1		1				2	4	Tresch. Public Sector Economics. 2008, p. 39-54.
3. Kolektyvinių veiksmų logika. Tarpusavio individų veiklos priklausomybė ir kolektyvinės veiklos poreikiai socialinėje srityje. Konfliktas tarp privataus ir kolektyvinio intereso. Lošimų teorija ir	1						1	4	Tresch. Public Sector Economics. 2008

„kalinio dilema”. Valstybinė prievarta siekiant kolektyvinių veiksmų ir susitarimų naudos.									
4. Valstybės intervencija į ūkinį gyvenimą dėl ekonominio efektyvumo socialinėje srityje. “Alokacinio” efektyvumo nuostoliai: netobula konkurencija, rinkos nesėkmės, nepakankama informacija. Vartotojo apsauga. Individualaus vartotojo nepajėgumo pirkti informaciją rinkose atvejai. Ūkio savireguliacijos ribos.	1						1	4	Tresch. Public Sector Economics. 2008
5. Argumentai už valstybės kišimąsi į ekonomiką dėl socialinio teisingumo. Teisingumo sampratų įvairovė. Privačios labdaros nepakankamumas. Perskirstymo poreikis, perskirstymo metodai. Perskirstomasis valstybės vaidmuo. Esamo paskirstymo pakeitimo norimu priemonės. Netobulų rinkų koregavimas, perskirstymas, viešųjų gėrybių finansavimas, piniginiai transferai. Viešųjų gėrybių vartojimo privačių kaštų problema ir jos sprendimas.	2		2				4	4	Tresch. Public Sector Economics. 2008
6. Valstybės kišimosi į ekonominį gyvenimą būdai socialinės politikos srityje. Įstatymai, finansai, gamyba, piniginiai pervedimai (transferai). Valstybinė gamyba ir/ar valstybinis finansavimas. Argumentai už ir prieš valstybinę gamybą. Privatizavimo būdai.	2						2	4	Tresch. Public Sector Economics. 2008
7. Viešojo sektoriaus institucijos socialinėje srityje. Kolektyviniai sprendimai. Politinis procesas. Politikų tikslo funkcija. Daugumos balsavimo taisyklės taikymo ekonominės pasekmės. Vidutinio rinkėjo teorema. Biurokratijos tikslo funkcija ir ekonominis vaidmuo. Trečiasis sektorius,	2						2	4	Tresch. Public Sector Economics. 2008

pelno nesiekiančių organizacijų tikslo funkcija ir veiklos ekonominės pasekmės.										
8. Trumpalaikių socialinių rizikų draudimas. Nedarbo draudimas, ligos ir motinystės draudimas. Moralinės rizikos ir nepalankaus pasirinkimo mastai trumpalaikių rizikų draudimo sektoriuje. Valstybinio socialinio draudimo pranašumai įveikiant draudimo rinkos ydas ir masto ekonomika bei administravimo kaštai valstybinime draudime.	4		2					6	4	Le Grand, et al. 2008, p. 69-88. Barr, Nicolas. The Economics of the Welfare state.
9. Ilgalaikių socialinių rizikų draudimas. Pagrindiniai pensijų ekonomikos principai. Pensijų sistemų tikslai: vartojimo išlyginimas, draudimas, skurdo senatvėje mažinimas, perskirstymas. Pensijų sistemų modeliai. Kaupiamosios ir einamaisiais įnašais paremtos pensijų sistemos. Demografiniai pokyčiai ir pensijų sistemų derinimas prie jų. Socialinio draudimo sistemų įtaka taupymui ir darbo pasiūlai.	4		2					6	4	Le Grand, et al. 2008, p. 69-88. Barr, Nicolas. The Economics of the Welfare state.
10. Socialinės paramos ekonomika. Socialinės paramos skurstantiesiems instrumentai. Išteklių testu pagrįstų ir kategorinių piniginių išmokų taiklumo problemos. Socialinių transferų sistemos moralinės rizikos efektai. Skurdo spąstai. „Išbandymo“ mechanizmų naudojimas ir išorinių galimybių gausinimas kaip paramos derinimo su remiamųjų pastangomis metodai. Mokesčių politikos derinimas su socialine parama.	4		2					6	4	Barr, Nicolas. The Economics of the Welfare state. Le Grand, et al. 2008.
11. Švietimo ekonomika. Švietimo sistemos lygiai ir švietimo paslaugų įvairovė. Paklausa ir pasiūla švietimui. Rinkos ydų pasireiškimai švietimo sektoriuje.	4		2					6	4	Grand, et al. 2008, p. 49-65. Barr, Nicolas. The Economics of the Welfare state.

Standartizavimo ir teigiamų išorinių efektų poveikis bendro lavinimo mokyklų sektoriui. Ribinė aukštojo išsilavinimo nauda. Apmokėjimo už studijas iš būsimų pajamų modeliai. Rinkos ir valstybės vaidmuo siekiant švietimo kokybės. Efektyvumo ir teisingumo siekių įgyvendinimas švietimo srityje.									J. Stiglitz 2000, p. 420, Economics of the public sector. L. S. Seidman 2009, Public finance, p. 275
12. Sveikatos apsaugos ir globos ekonomika. Sveikatos apsauga ir medicininių prekių bei paslaugų rinkos. Paklausa gydymo paslaugoms netolygumai ir paklausa sveikatos draudimui. Informacijos asimetrija medicininių paslaugų rinkoje. Mokėtojo ir vartotojo atsiskyrimas sveikatos apsaugoje. Nepalanki atranka sveikatos draudime. Sveikatos draudimo modeliai. Efektyvumo ir teisingumo siekių įgyvendinimas švietimo srityje.	4		2				6	4	Le Grand, et al. 2008, p. 27-46. Barr, Nicolas. The Economics of the Welfare state. J. Stiglitz 2000, p. 300, Economics of the public sector. L. S. Seidman 2009, Public finance, p. 131
13. Socialinių transferų ir fiskalinės politikos perskirstomieji poveikiai. Perskirstymo įtaka fizinio, finansinio ir žmogiškojo kapitalo rinkoms. Perskirstymo ir efektyvumo sąveikos skirtinguose rinkos modeliuose. Perskirstymo kriterijai socialinio teisingumo teorijose. Tolerancija nelygybei. Pajamų nelygybės ir socialinės raidos rodiklių priežastingumo problemos. Perskirstymo instrumentų derinimas socialinėje politikoje.	2		2				4	4	Barr, Nicolas. The Economics of the Welfare state. Le Grand, et al. 2008.
14. Pasirengimas egzaminui								20	
Iš viso	32		16				48	84	

Vertinimo strategija	Svoris, proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Pranešimas	20	Semestro metu	Parengtas ir seminarų metu pristatytas referatas. Darbe studentas išnagrinėja pasirinktą temą, pristato jos probleminius klausimus ir galimus sprendimų būdus seminarų metu. <u>Nepristačius referato, laikyti egzamino negalima.</u>
Koliokviumas Testas (uždarieji, pusiau atvirieji ir atvirieji klausimai)	20	Kovo arba balandžio mėn.	Testą sudaro uždarojo, atvirojo ir pusiau atvirojo tipo klausimai. Klausimai daugiausiai yra probleminio pobūdžio, siekiant įvertinti, kaip studentas išmoko argumentuoti dėl vienokių ar kitokių socialinės politikos alternatyvų tikslingumo; įvertinti kai kurių svarbių duomenų ir faktų žinojimą.
Egzaminas Testas (uždarieji, pusiau atvirieji ir atvirieji klausimai)	60	Sesijos metu birželį	<p>Testą sudaro uždarojo, atvirojo ir pusiau atvirojo tipo klausimai. Klausimai daugiausiai yra probleminio pobūdžio, siekiant įvertinti, kaip studentas išmoko argumentuoti dėl vienokių ar kitokių socialinės politikos alternatyvų tikslingumo; įvertinti kai kurių svarbių duomenų ir faktų žinojimą.</p> <p>Galutinis pažymys yra išvardintų atsiskaitymų įvertinimų svertinė suma. Studento žinios yra vertinamos teigiamu pažymiu, jei kaupiamasis sudaro ne mažiau kaip 4,5 balo. Studento žinių vertinimui yra taikoma 10-ies balų skalė:</p> <p>10 - puikios, išskirtinės žinios ir gebėjimai 9 - tvirtos, geros žinios ir gebėjimai 8 - geresnės nei vidutinės žinios ir gebėjimai 7 - vidutinės žinios ir gebėjimai, yra neesminių klaidų 6 - žinios ir gebėjimai (įgūdžiai) žemesni nei vidutiniai, yra klaidų 5 - žinios ir gebėjimai (įgūdžiai) tenkina minimalius reikalavimus 4, 3, 2, 1 - netenkinami minimalūs reikalavimai</p>
Būtinai paskaitų ir seminarų lankomumas			Dėl pateisinamų priežasčių galima praleisti ne daugiau kaip 20 proc. paskaitų. Praleidus daugiau kaip 3 seminarus – studentas praranda teisę dalyvauti egzamine.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar interneto nuoroda
Privalomoji literatūra				
Tresch, R.W.	2022	Public finance: A normative theory		Academic Press
Tresch, R.W.	2021	Public sector economics		Bloomsbury Publishing
Barr, Nicolas	2020	The economics of the welfare state / 6th ed		Oxford : Oxford University Press,

Laurence S. Seidman	2009	Public finance		The McGraw-Hill Companies Inc.
Julian Le Grand, Carol Propper, Sarah Smith	2008	The Economics of Social Problems	4th ed.	Palgrave Macmillan
Rosner, P.	2003	The Economics of Social Policy.		Northampton. Edward Elgar Publishing, Inc.
Papildomaji				
Stiglitz, Joseph E.	2000	Economics of the public sector.		
Auerbach, A.J., Feldstein, M., eds.	2002	<u>Handbook of Public Economics</u>	Vols. 1-4,	North-Holland.
Auerbach, A.J., Feldstein, M., eds.	2002	<u>Handbook of Public Economics</u>	Vols. 1-4,	North-Holland.
Leach, John.	2004	A Course in Public Economics		Cambridge : Cambridge University Press,